

Potočný mlyn

Pre život našej obce až do konca r. 1960 hral významnú roľu Uhorštiansky potočný mlyn nad dedinou, pod horou Urbár V tomto nieste bol pôvodný náhon vody na veľké mlynské koleso ktoré roztáčalo kolesá celej mlynice už od r. 1570 - vyše 420 rokov. Bol pochopiteľne častokrát prestavovaný aj zväčšovaný V našom blízkom okolí to nebol jediný mlyn. V podstate každá obec v povodí rieky Ipeľ mala svoj mlyn. V tomto

storočí to bol napríklad Klinckove mlyn „Pod hájom“, Gombalove mlyn v Rovňanoch, Bystričiansky, Ozdínsky aj Hradišský mlyn. Je pochopiteľné že mletie zrna na múku, alebo rôzne krmne zmesi, šrot, otruby boli naliehavo potrebné nielen pri výžive obyvateľstva, ale aj na chov a kŕmenie hydiny, ošípaných a ostatného dobytká. Zemepán Jan Pethö už vr. 1570, po obsadení celého okolia Turkami, za pôsobenia prvého známeho richtára obce Pavla Mogoňa vyžaduje prvé poplatky za mlyn od poddaného. Nie je nám známe, kto sa vystriedal ako vlastník tohoto mlyna za celých 420 rokov po vzniku ČSR /asi do r. 1930 bol vlastníkom pán Cirák a od r. 1931 až do 50 - tych rokov vlastnil mlyn p. Jan Rybár/. Bol ženatý a vychoval dve deti. V päťdesiatych rokoch predali mlyn Jánovi Albertovi a odsťahovali sa mimo obce. Pán Albert ešte mlyn úplne zrekonštruoval. Zlikvidoval vodný náhon a mlynské koleso a elektrifikoval celý mlyn. Po 60 - tych rokoch, úloha mlyna veľmi upadá, podobne ako upadá aj domáce pečenie chleba. Zásobovanie múkou a ostatnými mlynárskymi výrobkami preberajú veľké štátne mlyny a pečenie chleba, ako aj zásobovanie chlebom preberajú veľké pekárne. Ešte do konca 70 - tych rokov je mlyn veľmi málo využívaný na mletie šrotu. Po vybudovaní šrotovne na JRD a postupným preberaním zásobovania krmovinami z výroby krmovín a poľnohospodárskych nákupných podnikov sa činnosť mlyna už úplne zastavila. Mlynár Albert potom odpredal mlyn so zariadením presídlenému občanovi p. Belkovi z Látok, už len k obývaniu. Žil sám a od jeho smrti je už mlyn opustený.

Dnešná podoba mlynu

